

Utvecklingsförvaltningen

Kulturavdelningen

Verksamhetsberättelse 2009

tyresö kommun

1. Årets verksamhet

Kulturavdelningen arbetar framförallt inom utvecklingsområdet god boendemiljö och livskvalitet. Huvuddelen av verksamheten riktas till barn. Även den verksamhet som sker i föreningsregi som riktas mot barn gynnas. För att ge god service förläggs verksamhet i olika kommundelar i den mån det är möjligt med tanke på publik- eller elevunderlag. Satsningar på kulturområdet innebär livskvalitet för tyresöborna, men meningsfull fritidssysselsättning är även ett led i kommunens förebyggande arbete som ger en trygg boendemiljö.

Verksamhetsåret 2009 bjöd en rad nysatsningar vid sidan av enheternas löpande verksamhet med undervisning inom kulturskolan och program och utställningsverksamhet inom kulturenhetens ansvarsområde. Musikalen ”Låt båten” spelades för fulla hus i Forellen under april. Det var kulturskolans elever som spelade och sjöng för jämnåriga elever från grundskolan vid sju tillfällen. Nybodafestivalen genomfördes för andra året tillsammans med fritidsgårdarna, föreningslivet, lokala näringsidkare och politiska partier.

Kulturavdelningen jobbade hela 2009 med projektet ”Finland i Tyresö”, för att uppmärksamma märkesåret 1809. Fredsförhandlingarna hölls under Borgå lantdag och resulterade i att Finland blev ett storfurstendöme under den ryske tsaren. Eftersom Borgå är Tyresös äldsta vänort och finländarna är Tyresös största etniska minoritet ville Tyresö genom projektet stärka samhörigheten mellan grannländerna och påminna om vår gemensamma historia. Barnteater, författarbesök, teaterhow i rockabillystil, föredrag med Sinikka Bohlin, ordförande i nordiska rådets svenska delegation, temautställning i konsthallen, finskt kalas på Björkbacken, film och gästspel av Sörmlands musik och teater hölls inom ramen för projektet. Tyresö närradio sände ”Finländska röster” under hela maj. Höjdpunkten var den 15-16 maj då kommunen tillsammans med Tyresö finska förening uppmärksammade märkesåret med en stor fest i Tyresö centrum. Kommunstyrelseförvaltningen sköt till 75 000 kronor, i övrigt skedde satsningen inom avdelningens budget.

En ny satsning för året är att boende på Björkbacken och TYDA fick en guidad visning av konsthallens utställning följt av eget arbete i bildverkstaden.

Det är skolans uppdrag att erbjuda eleverna bildning genom kulturupplevelser och medel för detta finns hos Barn- och utbildningsförvaltningen. Under 2009 har Utvecklingsförvaltningen tillsammans med Barn- och utbildningsförvaltningen enats om en finansieringsmodell för hur ett samarbete kan se ut. Detta innebär att kulturavdelningen erbjuder ett utbud som även är knutet till den kommunala kulturverksamheten – besöka bibliotek, kulturskola, lokalhistoriska miljöer, konsthall. Därutöver är tanken att skolan avsätter en pott som finansierar gagekostnader och formulerar behov. Kulturenheten stämmer av behoven mot utbudet, arrangerar och samordnar resurser. Under hösten avsatte skolan inga pengar för detta syfte.

Två av kommunens stora kulturföreningar flyttade till Kvarnhjulet under året: Tyresö teaterförening och Strängstyrkan. Bakgrunden var att kontraktet på Bengfotens skola sades upp men föreningarnas närvaro välkomnas som ett led i att etablera kulturcentrum i området.

Programverksamheten för barn är efterfrågad. Under året besöktes kommunen av 14 professionella teatergrupper som spelade **offentlig barnteater** i olika delar av kommunen. Publikantal: 1416 pers varav ca 50 % under 18 år. Inträde: 30 kr/pers, barn som vuxen. Offentlig barnteater har inköpts till ett värde av 177 000 kr, men efter subventioner från Stockholms Läns Landsting stannade notan på 97 600 kr.

Programverksamhet som vänder sig till **skolan** har under vårterminen bestått av tidsresor till forntiden i Alby för åk 3, där 461 barn från kommunens skolor har levt forntidsliv. Även teaterföreställningar har erbjudits: 1025 barn och deras fröknar, huvudsakligen från förskolan, har varit på teater under våren i kulturavdelningens regi. Alla elever i år 4 har fått träffa en författare på biblioteket och år 5 har bjudits in till visning och verkstad i konsthallen. Programmen har varit kostnadsfria för skolan.

I samband med lov och storhelger har Kulturavdelningen haft skapande verksamhet. På sportlovet och höstlovet har kulturavdelningen erbjudit skapande aktiviteter (2 dagar/lov) som riktat sig framförallt till barn i skolåldern. Nytt för i år var att höstlovsaktiviteterna hölls i Kvarnhjulet som fylldes av allehanda aktiviteter – teater, pyssel, prova-på rockskola, musikproduktion, dans, berättande, instrument osv. För tredje året genomfördes bildkollo under sommarlovet första två veckor. 30 barn deltog. Nytt för detta år var att kollo var halvdag, för- eller eftermiddag. På så sätt erbjöds dubbelt så många barn plats, och personalens specialkompetens tillvaratogs.

Många ungdomar var också aktiva i **konsthallen och bildverkstaden** under året: I april visades utställningen ”Svävande byggen” och barn från år 4 och 5 bjöds in att se utställningen och arbeta i bildverkstaden. Ca 200 barn deltog. Under hösten i samband med utställningen ”Rum utan slut” bjöds elever i år 5 in och sammanlagt 190 barn deltog.

På våren arrangerades en utställning i konsthallen med självporträtt av elever från Forellskolans år 8 och 9 i samarbete med skolans bildlärare. Under våren kom också ungdomar från gymnasiet medie- och designprogram och byggde den årliga elevutställningen i konsthallen.

Under hösten arrangerade konsthallen en stor utställning med måleri utfört av ungdomar från Bonza.

Tillsammans med fritidsgårdarna har vi anordnat drogfria arrangemang för ungdomar: Rock på Forellen den 7 februari (100 besökare), Hip Hop 135 i Kvarnhjulet 24 oktober (150 besökare). För 25:e året genomfördes ”Rock på Domusängen”, där såväl lokala band som band från andra kommuner deltar. Den 30 maj framträdde ett tiotal band för ca 600 personer.

I konsthallen arrangerades 10 st utställningar under året. Sammanlagt ca 25 500 personer besökte konsthallen år 2009. I samarbete med ungdomscaféet Bonza

arrangerades en särskilt uppmärksammat och välbesökt utställning: "Färg från gatan" med ungdomars graffitiinspirerade måleri. I samband med detta hölls även en föreläsning och en debattkväll. Denna satsning drog en ny målgrupp till konsthallen: ungdomar. Julsalongen hade även i år ett högt antal deltagare då 122 Tyresöbor lämnade in konstverk. Utställningen sågs av ca 3000 besökare.

Som ett led i att etablera området Kvarnhjulet genomfördes en **konserterie** i Kulturskolans lokal Tonfallet. Under rubriken "Med vårklang i Tonfallet" och "Bland höstlöv och notblad" ingick ett varierat utbud av musik samt afternoon tea med hembakta scones. Ca 35-60 personer kom på varje föreställning. Finn Zetterholm, Zinniakvartetten, Akvarellensemblen, Carin Lundin, Tildaensemblen, Mattias Enn var årets artister.

Nationaldagsfirandet förlades detta år utomhus i Tyresö kulturcentrum Kvarnhjulet. Cirka 150 personer ville vara med när kommunens nya svenska medborgare hälsades välkomna, tog del av utdelning av årets kulturstipendium, lyssnade på sång och musik och såg Kulturella folkdansgillet.

Ytterligare en satsning för att etablera kulturcentrum var **Nybodafestivalen** som arrangerades tillsammans med fritidsgårdarna den 4-5 september. Ett festivaltåg med elever från Nyboda, Bergfoten och Njupkärrs skolor och fritidshem tågade till festivalområdet och bjöds på en föreställning med Clownen Manne. Nästa dag varvades framträdanden av professionella och lovande amatörer med idrottsaktiviteter. På kvällen arrangerades ungdomsdisco med Dogge Doggelito. Även de politiska partierna deltog med information och aktiviteter.

Detta år arrangerades två **författarbesök** – Lars Sund (7 mars) och Ernst Brunner (14 nov) - vilket var mycket uppskattat av de 105 personer som lyssnade.

Medeltidsdagarna, lockade ca 6000 personer till två innehållsrika upplevelsedagar i kulturhistorisk miljö. Detta är ett arrangemang som genomförs över förvaltningsgränserna, med lokala näringsidkare och föreningar. Kulturavdelningen samarbetar med turistenheten och Lilla Tyresö, arbetscentrum och fritid, tekniska kontoret, servicecenter, svenska kyrkan, Hantverksgårdens vänner, Tyrold, Rundmars hästar och vår lokala silversmed.

Under året genomfördes 11 musikprogram med professionella artister på våra **äldreboenden**, en biovisning och en bildvisning. Av dessa var 7 öppna för allmänheten. Evenemangen sågs av 715 personer på Björkbacken och Ängsgården.

Kulturavdelningen stödjer **föreningslivet** genom att marknadsföra deras offentliga arrangemang. Detta år utvecklades månadsbladet som fick ett modernt utseende i linje med den grafiska profilen. Även evenemangskalendern förnyades i samband med lanseringen av kommunens nya hemsida. Administrationen har effektiviserats genom att föreningarna själva fyller i ett webbformulär. Informationen granskas och publiceras av kulturenheten. Kulturenheten stödjer även föreningarnas offentliga kulturarrangemang genom bidrag.

Avdelningen genomför en del samarrangemang med föreningslivet. Några exempel är föredrag med Johan Romin i samarbete med Tyresö ulands- och fredsförening **”Desertören och vietnamkriget”**, film och föreläsning på Forellen om Vermeer i samarbete med filmföreningen och konstföreningen samt föredrag om konceptuell konst i samarbete med konstföreningen.

Föreningsrådet arbetar för att föreningarna ska få ökad möjlighet till insyn och påverkan. Tre kommunala tjänstemän är adjungerade; två från fritidsenheten och en från kulturenheten. Rådet arrangerar också kurser och utbildningar som gynnar föreningslivet. Under 2009 arrangerades en utbildningskväll kring skatte- och styrelsefrågor en 15 januari och en kväll med fokus på samarbete mellan förenings- och näringsliv den 3 november.

I maj fördes verksamheten på **föreningsgården** över till kulturavdelningen. Föreningslivet har haft många synpunkter på de förändringar som de nya lokalerna och bokningsrutiner via servicecenter inneburit. Den 1 december bjöd avdelningen därför in till en informationskväll där man även gavs möjlighet att inkomma med synpunkter.

”Tre strömmar – industrihistoria” i Tyresö är namnet på den senaste hembygdsboken som givits ut av Tyresö kommun. Författare är Jan-Bertil Schnell och boken har finansierats av länsstyrelsen och Tyresö kommun med lika delar (200 000/del). Kulturenheten har fungerat som lokalhistorisk kontaktpunkt och har bistått med ett omfattande bildsökningarbete och redaktörskap. Arbetet pågick hela året och boken släpptes den 16 december.

Ny arkeologisk forskning på Telegrafberget föranledde ett **historiskt program** som berättade om de nya rönen. Totalt 22 personer ville höra om de tidigaste invånarna i Tyresö, en fortsättning från två liknande evenemang under 2008.

I kulturskolans verksamhet deltog under året cirka 1 000 elever i sång och spel, teater, dans, bild och musiklektioner. Vid årsskiftet 09/10 stod 282 barn och ungdomar som uppnått rätt ålder för att kunna bli antagna i kö till kulturskolan, vilket är en ökning med 25 barn. Kötiden var vid årsskiftet 09/10 för piano ca 1,5 år (9 mån), gitarr ca 1,5 år (2 år) och slagverk 5 mån (2,5 år). Siffran inom parentes anger kötiden vid årsskiftet 2008/2009. Trenden är ett fallande intresse för träblåsinstrument och något ökande för bleckblås och stråk.

Nya informationssätt provades mot nya målgrupper, exempelvis sportlovsorkester (23-25 feb) presentationsvecka för år 2 och 7 (16-20 mars), öppet hus (24 mars), musikalen Låtbåten som spelades av elever för elever i år 4-5 på Forellen den 22-24 april, inspirationsdag i dans och teater på Forellen den 11 september, ”prova blåsinstrument” för Nyboda musikklassers nyintagna elever i år 4. Kulturskolans bildelever ställde ut i Trollbäckens bibliotek en gång per termin. En stor del av skolans elever och lärare arbetade fram kulturskolans CD 08/09. Den 11 februari samarbetade kulturskolan med Nyboda skola och erbjöd undervisning i salsa och house i samband med skolans friluftsdag.

Kulturskolan genomförde cirka 55 konserter och elevframträdanden i varierande storlek, exempelvis ”Viva la vida” sång och gitarrkonsert på Café Bonza (20 feb), Vårshowen Tyresö Camp i Forellen med dans, musik och teater 8-9 maj,

Nationaldagsfirande, adventskonsserter och julspel i Trollbäckens kyrka den 30 november respektive den 15 december är några av de större. Under året samarbetade kulturskolan med Nacka musikskola och Huddinge kulturskola. Medeltidsdagarna var ett tillfälle när hela avdelningen arbetade tillsammans och även elever från kulturskolan deltog.

Kulturavdelningen har under året uppfyllt sina kvalitetsgarantier.

De **synpunkter** på verksamheten som inkommit har i stor utsträckning handlat om utemiljön kring Kvarnhjulet, man har synpunkter på skyltning, belysning och avsaknad av trevnad. Föräldrar och barn upplever området som otryggt. Föreningarna har också framfört synpunkter på utrustningen i de bokningsbara lokalerna. Ett femtiotal frågor av lokalhistorisk karaktär har inkommit och tillgång till ett lokalhistoriskt arkiv har efterfrågats. Önskemål finns om fler biljetter till offentliga föreställningar och kortare kötid till populära ämnen på kulturskolan. Oftast inkommer klagomålen muntligen, annars via e-post. Synpunkterna bemöts direkt och vägs in i planeringsarbetet för kommande år.

2. Ekonomisk uppföljning

Kulturavdelningen

Driftbudget	Bokslut 2005	Bokslut 2006	Bokslut 2007	Bokslut 2008	Budget 2009	Bokslut 2009	Budget 2010
Kostnader	9 700	10 900	13 848	14 575	14 668	15 113	17 638
Intäkter	1 615	1 691	2 029	2 079	1 825	2 160	2 563
Nettokostnader	8 084	9 209	11 819	12 496	12 842	12 953	15 075

Ekonomisk kommentar

I budgeten för år 2007 har borttagits personalkostnader för 2,5 lednings- och stabsfunktion för den nya kulturenheten, 1431 tkr. Budget för nya lokaler och utökade lärarresurser och högre avgiftsbudget är även inlagt från år 2007.

Fr o m 2006 och 2007 har budget för 2,75 kultursekreterartjänster överflyttats från f d kultur- och fritidskontorets budget.

Fr o m 2010 ligger även kostnader och intäkter för föreningsgården här.

Nettounderskottet år 2009 är ca 110 000 kr.

3. Nämndens måluppfyllelse och åtagande

Mål: Öka medborgarnas tillgänglighet till kulturaktiviteter.

”Målet är uppfyllt”

Uppfyllda åtaganden kopplade till målet:

- Vara en aktiv del i etableringen av kulturcentrum i Nyboda.
- Verka för att i samarbete med Barn- och Utbildningsförvaltningen ta fram en kommunal handlingsplan för ”Kultur i skolan”.
- Sprida arrangemang geografiskt, över året och mot olika målgrupper.
- Samverka med Socialförvaltningen och andra för att nå utsatta grupper.
- Administrera kulturbidragen enligt kultur- och fritidsnämndens riktlinjer.

Mål: Minska köerna till kulturskolan.

”Målet är delvis uppfyllt”

	08/09	09/10	Diff
Antal elever i kö*	257	282	+ 25 elever**
Kötid gitarr	2 år	1,5 år	- 6 mån
Kötid slagverk	2,5 år	6 mån	- 2 år
Kötid piano**	9 mån	1,5 år	+ 9 mån

* som uppnått rätt ålder för att kunna bli antagna

** Bakgrunden till att antalet i kö ökat kan vara demografisk. En stor barnkull har under året fyllt sju år och har därigenom uppnått rätt ålder för att kunna bli antagna till piano.

4. Framtiden

Genom IT finns musik, film och bild nära individen. På filmområdet vinner digitalfilm mark, och inom några år kommer nya filmer endast finnas tillgängliga som digitala kopior som skickas över nätet. Tyresö kommun har inte den teknik som då kommer att erfordras för att kunna visa aktuell film. Även inom arkivområdet sker digitaliseringar av kommunarkiv, lokalhistoriska arkiv och kommunernas konstinnehav vilket medför att detta material görs tillgängligt för medborgarna.

Från statligt håll efterfrågas långsiktiga kommunala handlingsplaner på kulturområdet i relation till skola och utbildning. Satsningen, kallad Skapande skola, syftar till att barn och ungdomar ska få ökad möjlighet till kulturell delaktighet och eget skapande vilket också bidrar till att nå kunskapsmålen i skolan. De kommuner som formulerat en handlingsplan för kultur i skolan ges möjlighet att söka av medel som finns avsatta och delas ut genom Statens Kulturråd. Tyresö kulturavdelning arbetar för att utveckla samarbetet med barn- och utbildningsförvaltningen. Det är viktigt att skolans behov och kulturavdelningens personella och ekonomiska resurser kan mötas på bästa sätt. Det gäller både program- och pedagogisk verksamhet. Kulturskolan skulle kunna vara en viktig del i kommunens folkhälsoarbete genom att erbjuda dans och drama som ett alternativ till idrott som medel att nå målet ökad fysisk aktivitet.